

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Агенција за спречавање корупције

Анализа неправилности у финансирању политичких активности из домена надлежности АСК

Београд, децембар 2025. године

УВОД

Анализа је урађена на основу извештаја о резултатима контроле трошкова изборне кампање поводом избора народних посланика у Народну скупштину Републике Србије, који су одржани у 2022. и 2023. години, и евиденције поступака који се воде у Агенцији за спречавање корупције против политичких субјеката због повреде одредаба Закона о финансирању политичких активности.

Анализом су обухваћени политички субјекти (политичке странке, коалиције и групе грађана) који су учествовали у наведеним изборним кампањама и код којих су током формалне и садржинске контроле утврђена поступања супротно одредбама наведеног закона.

ПРАВНИ ОКВИР

Примењиви прописи:

- Закон о финансирању политичких активности („Службени гласник РС”, бр. 14/22; у даљем тексту: Закон)
 - Правилник о евиденцијама и извештајима политичког субјекта („Службени гласник РС”, бр. 23/22; у даљем тексту: Правилник)
 - Закон о спречавању корупције („Службени гласник РС”, бр. 35/19, 88/19, 11/21, 94/21 и 14/22)
-

I. ПАРЛАМЕНТАРНИ ИЗБОРИ 2022. ГОДИНА

A. ПРОЦЕДУРАЛНЕ И МАТЕРИЈАЛНЕ ПОВРЕДЕ ЗАКОНА

1. Неподношење прелиминарних извештаја о трошковима изборне кампање

Политички субјекти:

1. Странка правде и помирења
2. Ромска партија
3. Српско руски покрет

Правни основ:

- Члан 29. став 1. Закона – политички субјекти који учествују у изборној кампањи дужни су да Агенцији поднесу прелиминарни извештај о трошковима изборне кампање до 7 дана пре дана гласања (рок: 28. март 2022)

Поступање Агенције:

Агенција поднела три захтева за покретање прекршајног поступка Прекршајном суду у Београду

2. Неподношење коначних извештаја

Политички субјекти:

1. Ромска партија
2. Српско руски покрет
3. Алтернатива за промене
4. Група грађана "Отете бебе - Ана Пејић"

Правни основ:

- Члан 29. Закона - политички субјекти који учествују у изборној кампањи дужни су да Агенцији поднесу коначни извештај о трошковима изборне кампање у року од 30 дана од објаве резултата

Поступање Агенције:

Агенција поднела четири захтева за покретање прекршајног поступка

1. СНС - Александар Вучић "Заједно можемо све"

Утврђене неправилности:

Ненаменско трошење средстава за изборну кампању за парламентарне изборе

- Средства за изборну кампању за парламентарне изборе коришћена за плаћање трошкова изборне кампање за локалне изборе. Трошкови закупа билборда за изборну кампању за избор одборника у Скупштини града Београда плаћени са посебног рачуна за парламентарне изборе.

Правни основ: Члан 24. став 3. Закона

Поступање Агенције: Поступак у току

2. Коалиција за Краљевину Србије - ДСС

Утврђене неправилности:

Погрешно приказивање података о приходима и расходима

- Погрешно приказани извори финансирања из буџета општине Бајина Башта и трошкови оглашавања приказани као "Трошкови изборног материјала"

Правни основ: Члан 29. став 2. Закона у вези са чланом 19. Правилника

Поступање Агенције: Изречена мера упозорења

3. Странка правде и помирења (СПП)

Утврђене неправилности:

а) Отварање рачуна по истеку законског рока

- Посебан рачун за финансирање изборне кампање отворен након проглашења изборне листе

б) Невраћање незаконито стечених новчаних средстава (прилога)

- Новчани прилог физичког лица у износу од 20.000 РСД који није примљен преко текућег рачуна није враћен даваоцу прилога у складу са Законом

Правни основ:

Члан 24. став 2. Закона – посебан рачун за изборну кампању се отвара након расписивања избора , а пре проглашења изборне листе

Чл. 9. став 5 и чл. 15. став 3. Закона- новчани прилог који није примљен са текућег рачуна даваоца прилога политички субјекат је дужан да врати даваоцу прилога у року од 15 дана од дана пријема

Поступање Агенције:

За повреду члана 24. став 2. Закона поднет је захтев за покретање прекршајног поступка. За повреду чл. 9. став 5 и чл. 15. ст.3. Закона изречена мера упозорења са налогом, по којем је политичка странка поступила.

4. Коалиција Суверенисти

Утврђене неправилности:

а) Неприказивање посебног рачуна

- Није приказан рачун код Управе за трезор на који су уплаћена средства из буџета

б) У извештају нису тачно приказани сви подаци

У извештају су трошкови изборног материјала мање приказани

в) Спорно плаћање трошкова изборне кампање

- Део трошкова плаћен са рачуна Удружења грађана "Доста је било - Рестарт" са којим има закључен уговор о асигнацији

Правни основ:

Члан 29. Закона – обавеза приказивања свих података о прикупљеним и утрошеним средствима из јавних и приватних извора, кредита и зајмова

Члан 24. Закона – обавеза свих плаћања трошкова изборне кампање преко посебног рачуна

Поступање Агенције: Поступак је и даље току

5. Коалиција Бошко Обрадовић - Српски покрет Двери - ПОКС

Утврђене неправилности:

а) Непотпун извјештај

- Недостају подаци о одређеним трошковима

б) Неправилности код прилога физичких лица

- Погрешно приказан податак о износу прилога једног физичког лица
- Новчани прилог физичког лица који је примљен преко платне институције, а не преко текућег рачуна даваоца прилога, није враћен даваоцу прилога у складу са Законом

Правни основ:

- Члан 29. Закона – политички субјекти су дужни да достављају извештај о трошковима изборне кампање који садржи све податке о пореклу, висини и структури прикупљених и утрошених средстава из јавних и приватних извора, кредита и зајмова
- Чл. 9. став 5 и чл. 15. став 3. Закона- новчани прилог који није примљен са текућег рачуна даваоца прилога политички субјекат је дужан да врати даваоцу прилога у року од 15 дана од дана пријема

Поступање Агенције:

- За повреду члана 29. Закона поднет је захтев за покретање прекршајног поступка.
- За повреду чл. 9. став 5. и чл. 15. ст.3. Закона изречена мера упозорења са налогом. Политичка странка није поступила по налогу Агенције због чега је поднет захтев за покретање прекршајног поступка.

6. Коалиција Заједно за Војводину

Утврђене неправилности:

Необјављивање прилога на веб сајту

На веб сајту није објављен новчани прилог физичког лица када је прекорачио износ једне просечне месечне нето зараде

Правни основ:

Члан 10. став 4. Закона- политички субјекат је дужан да на свом веб сајту објави прилог у року од осам дана од дана када је вредност давања премашила износ једне просечне месечне зараде

Поступање Агенције: Изречена мера упозорења са налогом, по којој је политичка странка поступила.

7. Алтернатива за промене - Албанска демократска алтернатива

Утврђене неправилности:

а) Незаконито задуживање

- Политичка странка се није задуживала искључиво код банака већ код правних лица, односно привредних друштава, и предузетника

б) Незаконито плаћање трошкова изборне кампање

- Трошкови изборне кампање нису плаћени са текућег рачуна политичке странке већ готовински

в) Неприказивање прикупљених средстава

- Политичка странка није приказала свеа прикупљена средства

Правни основ:

Члан 3. Закона – политички субјекти се могу задуживати искључиво код банака и финансијских организација у РС, које су под надзором Народне банке Србије

Члан 24. став. 3. Закона- сва плаћања трошкова изборне кампање врше се са посебног рачуна за изборну кампању

Члан 29. Закона- политички субјекти су дужни да достављају извештај о трошковима изборне кампање који садржи све податке о пореклу, висини и структури прикупљених и утрошених средстава из јавних и приватних извора

Поступање Агенције: За повреду чл. 3, 24. и 29. Закона поднет захтев за покретање прекршајног поступка.

8. Коалиција Албанаца Долине

Утврђене неправилности:

а) Незаконито задуживање

- Политичка странка се није задуживала искључиво код банака већ код правних лица, односно привредних друштава, и предузетника

б) Необјављивање прилога на веб сајту

На веб сајту није објављен новчани прилог физичког лица када је прекорачио износ једне просечне месечне нето зараде

Правни основ:

Члан 3. Закона – политички субјекти се могу задуживати искључиво код банака и финансијских организација у РС, које су под надзором Народне банке Србије

Члан 10. став 4. - политички субјект је дужан да на свом веб сајту објави прилог у року од осам дана од дана када је вредност давања премашила износ једне просечне месечне зараде

Поступање Агенције: За повреду члана 3. Закона поднет захтев за покретање прекршајног поступка.

За повреду члана 10. Закона изречена мера упозорења са налогом, по којем је политичка странка поступила.

Б. ПОВРЕДЕ ЗАКОНА УТВРЂЕНЕ У ТОКУ КАМПАЊЕ

1. Злоупотреба јавних ресурса

а) Коришћење јавних просторија за снимање промотивних видео спотова.

- Политички субјект користио просторије установа чији је оснивач Република Србија за снимање промотивних видео спотова

Правни основ: Члан 23. став 4. Закона - забрана коришћења јавних ресурса у изборној кампањи

б) Активности које нису изборна кампања у смислу члана 2. алинеја 5

- Политички субјект организовао давање правних савета у својим просторијама
- У циљу своје промоције на својим званичним налозима друштвених мрежа објављивали саопштења о активностима својих чланова које су они финансирали

Поступање Агенције: Поднета три захтева за покретање прекршајног поступка због злоупотребе јавних ресурса и донете четири мере упозорења.

в) Необележавање рекламног материјала (по службеној дужности)

- Политички субјекти нису обележавали рекламни материјал са подацима о називу субјекта који пружа услуге израде (штампарија, произвођач)

Правни основ: Члан 23. став 8. Закона- политички субјекти који врше поделу рекламног материјала дужни су да овај материјал обележе са прецизним подацима о називу субјекта који пружа услуге израде рекламног материјала.

Поступање Агенције: Донето је седам мера упозорења.

II. ПАРЛАМЕНТАРНИ ИЗБОРИ 2023. ГОДИНА

A. ПРОЦЕДУРАЛНЕ И МАТЕРИЈАЛНЕ ПОВРЕДЕ

1. Неподношење прелиминарних извештаја -

Политички субјекти: Бошњачка грађанска странка (Коалиција за мир и толеранцију)

1. Доста је било (Коалиција ДЈБ-СДС)
2. Алтернатива за промене
3. Група грађана "Чедомир Јовановић - Мора другачије"

Поступање Агенције: Агенција поднела захтеве за покретање прекршајног поступка надлежном прекршајном суду

1. Коалиција Милица Ђурђевић Стаменковски - Бошко Обрадовић

Утврђене неправилности:

а) Непотпуни подаци у извештају

- Извештај не садржи све податке о прикупљеним и утрошеним средствима
- Извештај не садржи податке о рачуну Управе за трезор који је коришћен у изборној кампањи

б) Плаћање трошкова изборне кампање није вршено са посебног рачуна

- Одређени трошкови нису плаћени са посебног рачуна за изборну кампању

Поступање Агенције: Поступак је и даље у току

2. Коалиција Србија против насиља

Утврђене неправилности:

а) Непотпуни подаци у извјештају

- Нису приказани тачни подаци о износу пренетих средстава са рачуна за редован рад, као и подаци о износу враћених средстава на рачун за редован рад. Није приказан број рачуна за редован рад код Управе за трезор

Правни основ: Члан 29. ст. 6 у вези са чланом 18. Правилника

3. Странка демократске акције Санџака (СДА)

Утврђене неправилности:

Неприказивање података о изборном јемству

- У извештају нису приказани подаци о изборном јемству

Правни основ:

Члан 29. Закона- извештај о трошковима изборне кампање садржи податке о пореклу, висини и структури прикупљених и утрошених средстава из јавних и приватних извора

Поступање Агенције: Поднет захтев за покретање прекршајног поступка

4. Коалиција Доста је било - СДС (ДЈБ-СДС)

Утврђене неправилности:

а) Непотпуни подаци у извештају

- Није приказан посебан рачун код Управе за трезор који је коришћен за изборну кампању и одређени трошкови приказани у мањем износу

б) Спорно плаћање трошкова изборне кампање

- Део трошкова плаћен са рачуна Удружења грађана "Доста је било – Рестарт“, који има закључен уговор о асигнацији

Правни основ:

- Члан 24. Закона – обавеза плаћања свих трошкова преко посебног рачуна
- Члан 29. Закона – обавеза приказивања свих података о прикупљеним и утрошеним средствима из јавних и приватних извора, зајмова и кредита

Поступање Агенције: Поступак и даље у току

5. Партија за демократско деловање (Шаип Камбери)

Утврђене неправилности:

Одређени трошкови изборне кампање нису плаћани преко текућег рачуна политичке странке

- Исплата дневница активистима плаћена у готовини

Правни основ:

- Члан 24. став 3. Закона – обавеза плаћања трошкова изборне кампање са посебног рачуна

- Поступање Агенције: Поступак је и даље у току

6. Група грађана "МИ - Глас из народа, проф. др Бранимир Несторовић"

Утврђене неправилности:

а) Извештај не садржи све податке

б) Враћање средстава након рока

- Група грађана је неутрошена средства из јавних извора вратила по истеку законског рока

Правни основ:

Члан 29. Закона у вези члана 17. и 18. Правилника- потпуност извјештаја

- Члан 30. став 1. Закона-сва средства из јавних извора која није потрошио у току изборне кампање политички субјект је дужан да врати у буџет РС до дана предвиђеног законом за подношење извештаја

Поступање Агенције: Изречена је мера упозорења.

7. Нова странка (Зоран Вулетић - "Србија на западу")

Утврђене неправилности:

а) Забрањено финансирање

- Политичка странка је примила новчани прилог од стране удружења

б) Невраћање недозвољеног прилога

- Политичка странка није вратила недозвољени новчани прилог удружењу

Правни основ:

- Члан 12. став 1- забрањено финансирање од стране удружења
- Члан 15. став 1 у вези са чланом 9. став 5 Закона - враћање недозвољених прилога у року 15 дана

Поступање Агенције: Против политичке странке и удружења поднети захтеви за покретање прекршајног поступка.

8. Руска странка

Утврђене неправилности:

а) Извештај не садржи све податке о трошковима и изборном јемству

- У извештају нису приказани сви подаци о трошковима изборне кампање и изборном јемству

б) Необјављивање прилога на веб сајту

- Новчани прилог физичког лица који је прекорачио једну просечну месечну зараду није објављен на веб сајту политичке странке

Правни основ:

Члан 29. Закона- извештај о трошковима изборне кампање садржи податке о пореклу, висини и структури прикупљених и утрошених средстава из јавних и приватних извора

Члан 10. став 4. Закона-обавеза објављивања новчаног прилога на веб сајту када је вредност давања прекорачила износ једне просечне месечне нето зараде

Поступање Агенције: За повреду члана 29. Закона поднет захтев за покретање прекршајног поступка.

За повреду члана 10. став 4. Закона донета мера упозорења са налогом, по којој је политичка странка поступила.

ЗАКЉУЧАК

Посматрано кроз два изборна циклуса, за исти ниво избора, и која су се одвијала у временском размаку од годину дана, може се закључити следеће:

Да су најчешће повреде Закона непотпуно и непрецизно приказивање података о свим прикупљеним и утрошеним средствима у поднетим извештајима о трошковима изборне кампање, неподношење извештаја, необјављивање прилога на веб сајту, необележавање рекламног материјала.

За разлику од 2022. године у 2023. години, коначне извештаје о трошковима изборне кампање за парламентарне изборе, Агенцији су доставили сви политички субјекти који су и учествовали.

Такође истичемо да је Агенција, од момента расписивања парламентарних избора у 2023. години до дана њиховог одржавања, одржала и три обуке за представнике политичких субјеката о примени и обавезама у складу са Законом, па се може закључити да је и ово у значајној мери допринело томе да сви политички субјекти испуне своју обавезу подношења коначног извештаја у смислу Закона.

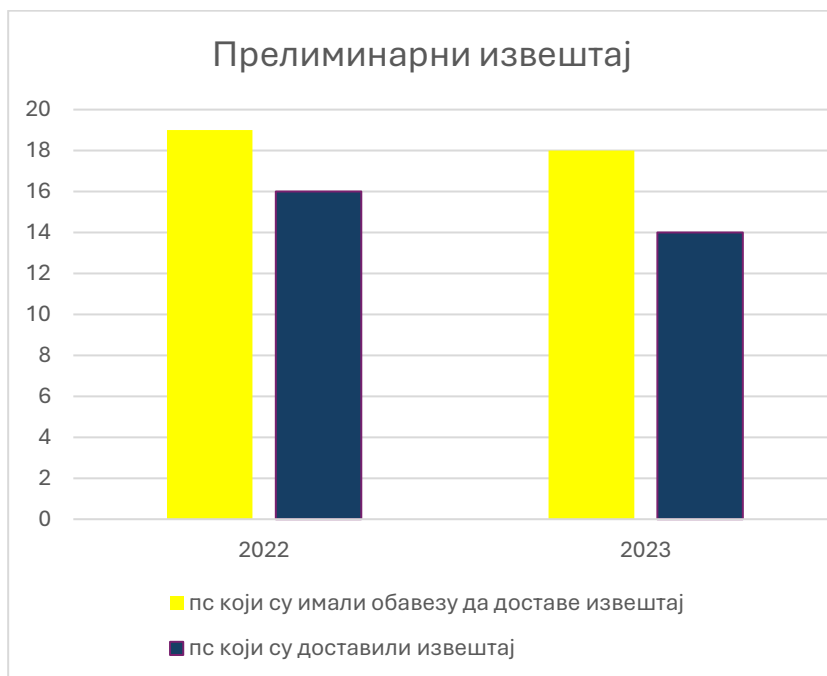
ПРЕПОРУКЕ

Министарство финансија, као предлагач Закона о финансирању политичких активности, би требало да поднесе иницијативу за усвајање Закона о изменама и допунама Закона о финансирању политичких активности тако да се, између осталог, регулишу питања деловања трећих лица у изборној кампањи (правних и физичких лица која нису даваоци прилога у смислу Закона). Поред овога, Законом би требало прецизирати плаћања

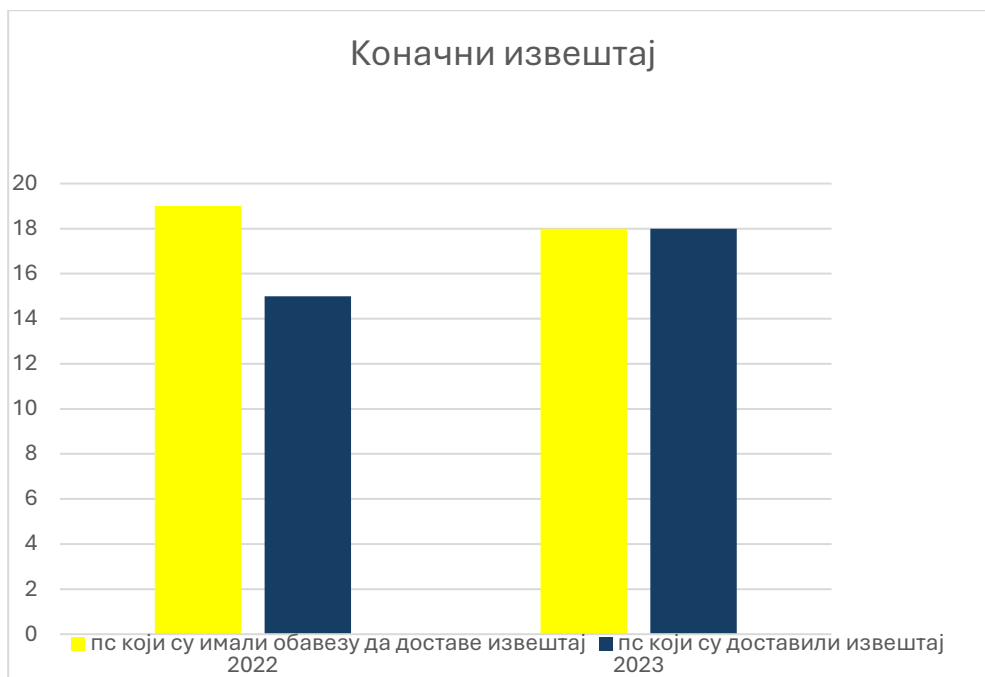
трошкова у готовом новцу за редован рад и изборну кампању до одређеног износа, јер је у пракси уочено да поједини политички субјекти ситне трошкове као што су трошкови горива, путарина, горива исл. плаћају у готовом новцу, а да не би долазило до злоупотребе плаћања и трошења великих износа за готовинско плаћање. Од важности је и регулисање питања питање финансирања политичких активности у односу на сарадњу политичких субјеката са правним и физичким лицима која су повезана са функционерима политичких странака, односно одговорним лицима и оснивачима група грађана. Такође, потребно је да се утврди критеријум за контролу даваоца прилога коју врши Пореска управа а на основу извештаја о даваоцима прилога који доставља Агенција.

ГРАФИЧКИ ПРИКАЗИ

Графикон 1: Однос политичких субјеката који су имали обавезу да Агенцији доставе прелиминарни извештај о трошковима изборне кампање и оних политичких субјеката који су ту обавезу испунили, по годинама

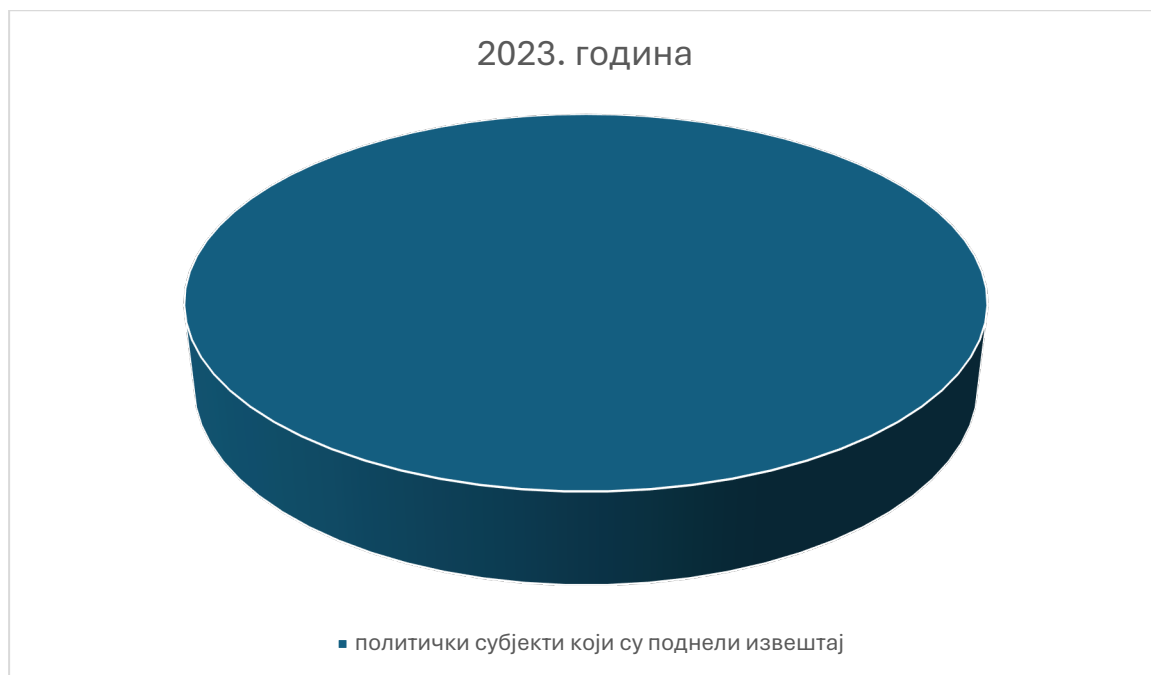
Графикон 2: Однос политичких субјеката који су имали обавезу да Агенцији доставе коначни извештај о трошковима изборне кампање и оних политичких субјеката који су ту обавезу испунили, по годинама

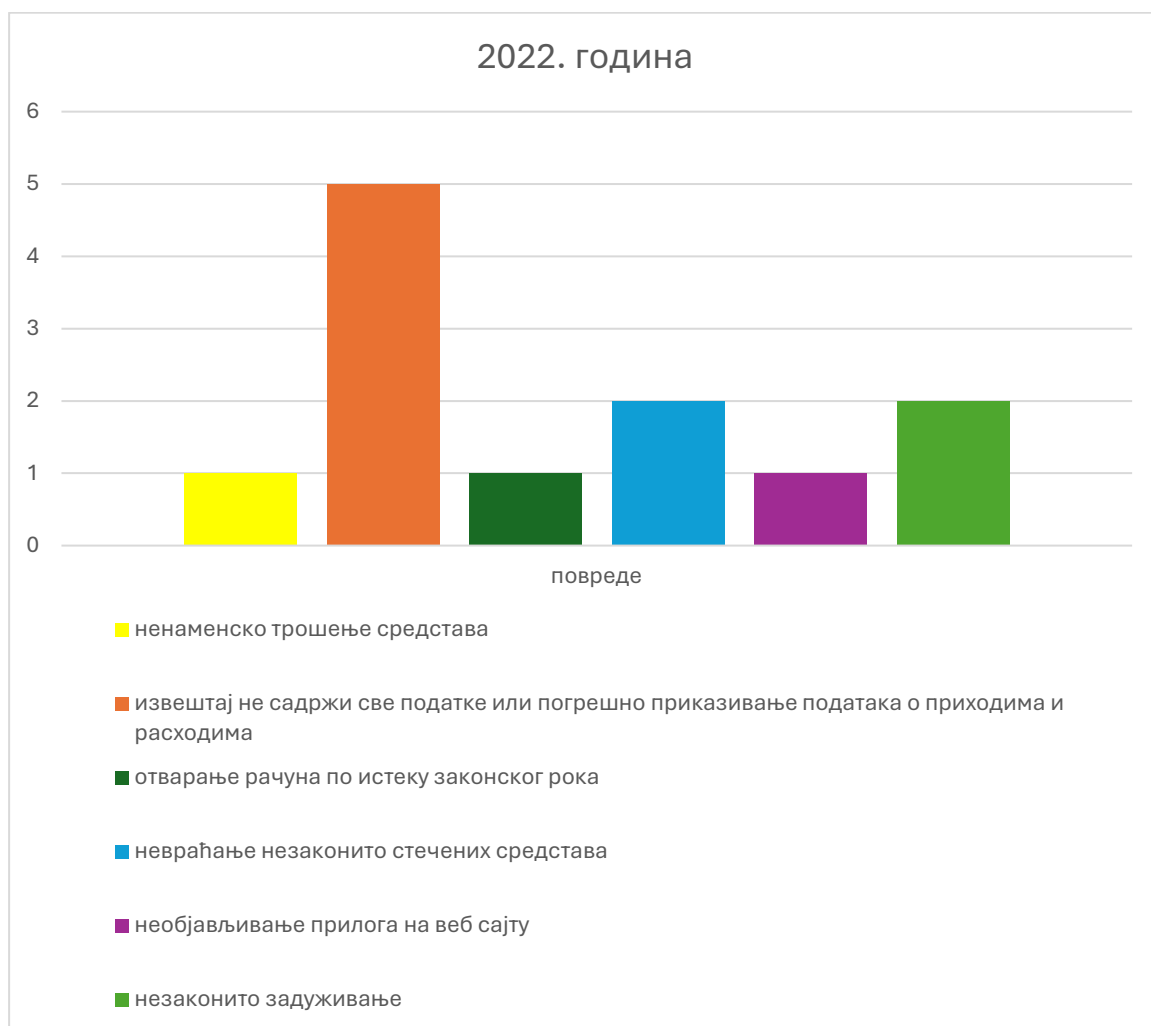
Графикон 3: Однос политичких субјеката који су доставили коначне извештаје о трошковима изборне кампање и оних који нису испунили ту обавезу у %

Графикон 4: Однос политичких субјеката који су доставили коначне извештаје о трошковима изборне кампање и оних који нису испунили ту обавезу у %

Графикон 5: Приказ утврђених неправилности током контроле поднетих извештаја у 2022. години

Графикон 6: Приказ утврђених неправилности током контроле поднетих извештаја у 2023. години

